EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 11.12.2007
KOM(2007) 803 slutlig
DEL V

2007/0813 (CNS)

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPEISKA RÅDET

INTEGRERADE RIKTLINJER FÖR TILLVÄXT OCH SYSSELSÄTTNING (2008–2010)

med

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

om allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och gemenskapens ekonomiska politik (enligt artikel 99 i EG-fördraget)

och

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (enligt artikel 128 i EG-fördraget)

(framlagda av kommissionen)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MOTIVERING 3

LÄGET I EU:S EKONOMI 4

DEL 1 Kommissionens rekommendation om allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken (2008–2010) 7

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION om allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och gemenskapens ekonomiska politik 7

Avsnitt A – En tillväxt- och sysselsättningsinriktad makroekonomisk politik 8

A.1. A.1 En makroekonomisk politik som skapar förutsättningar för ökad tillväxt och sysselsättning 8

A.2 Ett dynamiskt och väl fungerande euroområde 11

Avsnitt B - Mikroekonomiska reformer i syfte att öka Europas tillväxtpotential 13

B.1 Kunskap och innovation – redskap för hållbar tillväxt 13

B.2 Göra Europa mer attraktivt område att investera och arbeta i 18

Del 2 Sysselsättningsriktlinjer (2008-2010) 24

BILAGA 27

MOTIVERING

Vid Europeiska rådets vårmöte 2005 enades stats- och regeringscheferna om en förnyad Lissabonagenda, med förstärkt fokus på tillväxt och sysselsättning. Man beslutade att i fortsättningen inordna strategin i treårscykler, befrämja varje parts egenansvar och klargöra fördelningen av uppgifter genom att tydligt ange vilka reformer som bör genomföras av medlemsstaterna och för vilka gemenskapen bör ta en ledande roll. Som ett redskap för den förnyade strategin har rådet godkänt en uppsättning integrerade riktlinjer och antagit de rättsakter som krävs, på grundval av artiklarna 99 och 128 i fördraget. Riktlinjerna är avsedda att vägleda medlemsstaterna i arbetet med de nationella reformprogrammen. De integrerade riktlinjerna gäller för en treårscykel i taget, och kommer därför att behöva förnyas inför nästa cykel. De steg som vidtogs för att förnya Lissabonstrategin våren 2005 kommer att ge ny kraft åt EU:s arbete för hållbar tillväxt och sysselsättning.

Under den första treårscykeln (2005–2008) har medlemsstaterna strävat efter att påskynda genomförandet av strukturreformerna, även om intensiteten i detta arbete varierat något medlemsstaterna emellan. Även om uppsvinget i den europeiska ekonomin beror mycket på konjunkturen, har reformer i linje med Lissabonstrategin bidragit till att förstärka tillväxtpotentialen i de nationella ekonomierna.Reformerna har också ökat den europeiska ekonomins slagtålighet för externa chocker, t.ex. ökade energi- och råvarupriser och växelkursfluktuationer. En fortsatt integration av medlemsstaternas ekonomier och en ökad harmoni mellan nationella konjunkturer, särskilt inom euroområdet, kommer också att möjliggöra en monetär politik som är bättre avpassad för medlemsstaternas behov.

Som helhet har strategin således bidragit till att öka reformtakten, och gett medlemsstaterna stöd för nödvändiga men ibland obekväma reformer som hjälper dem att stå bättre rustade för globaliseringens utmaningar. De nya styrelseformerna för Lissabonstrategin bygger på ett starkare partnerskap mellan aktörer på medlemsstatsnivå och EU-nivå, och har visat sig fungera väl. En oberoende utvärdering visar att de integrerade riktlinjerna fungerar som ett komplett och öppet ramverk för arbetet, med plats för alla viktiga inslag i politiken för en stärkt tillväxt och sysselsättning i Europa. Enligt utvärderingen önskar de berörda aktörerna nu främst fokusera på genomförandet av politiken, där riktlinjerna också har en väsentlig roll att spela. Vår bedömning är därför att de integrerade riktlinjerna fungerar som avsett och inte behöver revideras i nuläget.

Mycket arbete återstår dock fortfarande för att förbereda EU och dess medlemsstater för globaliseringens utmaningar och för att skapa en mer solid grund för ekonomisk framgång på medellång och lång sikt. Snabba sociala förändringar ställer också krav på anpassning (längre yrkesverksamt liv, större variationer i familjestrukturer, nya former för mobilitet och ökad mångfald). EU måste därför justera sin politik och sina verktyg efter dessa förändringar. I många fall kan man också behöva utveckla helt nya verktyg, t.ex. Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter, för att stå bättre redo att ta itu med de problem och den oro som kan drabba dem som påverkas negativt av ändringar i handelsmönstren och sociala förändringar. Ett centralt mål är att skapa ett dynamiskt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat samhälle i EU. Inom denna ram bör ytterligare prioritet ges åt den sociala dimensionen, åtgärder som bygger på *flexicurity*, energi- och klimatfrågor samt utbildning och kompetensutveckling, på ett sätt som bidrar till att modernisera europeiska marknader, främja innovation och skapa nya möjligheter för medborgarna i kunskapssamhället. De verktyg som står till buds inom Lissabonprocessen förenar redan idag element från olika politikområden, och medverkar till en mer heltäckande bild av hur EU och medlemsstaterna tillsammans kan

tackla de komplexa frågor som Europa står inför idag. Det gemensamma målet för den följande treårscykeln bör vara att göra bästa möjliga bruk av verktygen inom ramen för Lissabonstrategin, inklusive de landspecifika rekommendationer som antogs av rådet 2007, för att påskynda genomförandet av återstående reformer.

De integrerade riktlinjerna för perioden 2008–2010 presenteras i ett heltäckande dokument, som indelas i två huvuddelar:

Del 1 – Allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken

I avsnitt A behandlas hur man kan bidra till de ovanstående målen genom makroekonomisk politik. Avsnitt B är inriktat på de åtgärder som unionen och medlemsstaterna måste vidta för att göra Europa mer attraktivt att investera och arbeta i, och för att stödja tillväxtfrämjande kunskap och innovation.

*Del 2 – Sysselsättningsriktlinjerna*Denna del av de integrerade riktlinjerna inbegriper ett förslag till rådets beslut om riktlinjer för sysselsättningen. Samråd kommer att hållas med Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén i enlighet med artikel 128 i fördraget.

Både den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken är frågor av gemensamt intresse för medlemsstaterna enligt fördraget (artiklarna 99 och 126). För att en inbördes övervakning av arbetet ska fungera, och för att stärka samarbetet inom den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken, ska medlemsstaterna avlägga rapport om de åtgärder de vidtar via de nationella reformprogrammen (och genom de årliga lägesrapporterna). På grundval av dessa rapporter kan rådet, i de fall det har konstaterats att en medlemsstat inte agerat enligt de integrerade riktlinjerna, utfärda rekommendationer till den berörda medlemsstaten med stöd av artiklarna 99 och 128.

LÄGET I EU:S EKONOMI

De ekonomiska villkoren har varit tämligen gynnsamma sedan 2005 då den förnyade Lissabonagendan för tillväxt och sysselsättning lanserades, även om det under de senaste månaderna förelegat vissa risker för att prognoserna inte kommer att nås. Tillväxttakten ökade till närmare 3 % år 2007, framför allt på grund av en robust inhemsk efterfrågan, och EU:s ekonomier har därmed byggt upp en starkare motståndskraft mot externa chocker. Den senaste tidens oro på finansmarknaderna och försvagningen av den amerikanska ekonomin har dock ökat riskerna betydligt, och för 2008–2009 förutses en långsammare tillväxt. De stramare villkoren på finansmarknaden kommer att hämma investeringstillväxten, särskilt inom byggsektorn, medan det gynnsamma läget på arbetsmarknaden däremot kommer att inverka positivt på tillväxten i privatkonsumtionen. Även om den senaste tidens gynnsamma utveckling främst beror på konjunkturen, finns det tecken på att strukturella faktorer kopplade till tidigare reformer i medlemsstaterna också haft en inverkan. I strukturhänseende har de största framstegen skett på arbetsmarknaderna, där arbetslösheten sjunkit till 7 % medan sysselsättningsgraden ökat till 65 %, varvid man särskilt kan notera ett ökat deltagande från kvinnor och äldre arbetstagare. Sedan mitten av 2005 har produktivitetstillväxten inom EU ökat. Även om merparten av denna ökning också kan tillskrivas konjunkturbetingade faktorer förefaller det nu som om en tioårig nedgång i den trendmässiga produktivitetstillväxten har brutits. Det kan särskilt noteras att det är första gången på ett decennium som skapandet av nya jobb och produktivitetsutvecklingen förbättras samtidigt.

Trots den positiva utvecklingen under de föregående åren kräver den senaste tidens oro på det internationella planet att man vidtar effektiva åtgärder för att stärka ekonomins motståndskraft och utnyttjar det handlingsutrymme som nu uppstått genom att ta bättre vara på den arbetskraft som finns och öka arbetsproduktiviteten. Tyvärr kan det dock noteras att reformerna mattas av i vissa länder. Sysselsättningsgraden inom EU är fortfarande låg i förhållande till konkurrerande ekonomier. Dessutom är arbetslösheten fortfarande alldeles för hög, och detta gäller särskilt långtids- och ungdomsarbetslösheten. Produktivitetstillväxten har också avmattats i flera sektorer, även om många tillverkningsföretag har varit tillräckligt produktiva för klara sig väl i den internationella konkurrensen. Den åldrande befolkningens inverkan på medlemsstaternas ekonomier och offentliga finanser ligger också allt närmare i tiden, då de stora babyboom-generationerna närmar sig pensionsålder i många länder. Det är därför särskilt viktigt att påskynda arbetet för att minska den offentliga sektorns skuldsättning och modernisera pensions- och sjukvårdssystemen. En utmaning som blivit mer aktuell på senare tid är finanssystemets kapacitet att klara chocker av det slag som uppstått under 2007. För att stärka tilltron till finansmarknaden och dess utveckling i allmänhet är det viktigt att arbeta för ökad öppenhet och insyn, verkningsfulla konkurrensregler och adekvat lagstiftning och övervakning. Det är också betydelsefullt att verka för en löneutveckling som är väl förankrad hos arbetsmarknadens parter och förenlig med målen för ökad sysselsättning och makroekonomisk stabilitet.

EU har nu ett gynnsamt tillfälle att fortsätta och till och med påskynda arbetet med strukturreformerna. Utmaningen är nu att inte låta sig nöja med det positiva konjunkturläget, utan istället fortsätta bearbeta de strukturella svagheter som fortfarande hämmar sysselsättningstillväxten, innovationen och utnyttjandet av tekniska framsteg, och försvagar EU:s motståndskraft mot externa chocker. Samtidigt måste man bedriva en makroekonomisk politik som garanterar stabilitet, motstår inflationstryck och medverkar till att minska den offentliga skuldsättningen.

INTEGRERADE RIKTLINJER FÖR TILLVÄXT OCH SYSSELSÄTTNING (2008–2010)

Makroekonomiska riktlinjer

(1) Säkerställa ekonomisk stabilitet för hållbar tillväxt.

(2) Slå vakt om ekonomisk och finanspolitisk stabilitet som en grundval för ökad sysselsättning.

(3) Främja en effektiv tillväxt- och sysselsättningsorienterad resursfördelning.

(4) Säkerställa att löneutvecklingen bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt.

(5) Öka samordningen av den makroekonomiska politiken, strukturpolitiken och sysselsättningspolitiken.

(6) Bidra till en dynamisk och fungerande ekonomisk och monetär union.

Mikroekonomiska riktlinjer

(7) Öka och förbättra kvaliteten på investeringar i forskning och utveckling, särskilt inom det privata näringslivet.

(8) Underlätta innovation i alla former.

(9) Underlätta spridning och ändamålsenlig användning av IKT samt utveckla ett informationssamhälle som omfattar alla.

(10)	Stärka den industriella basens konkurrensfördelar
(11)	Främja en hållbar resursanvändning och stärka synergierna mellan miljöskydd och tillväxt.
(12)	Utvidga och fördjupa den inre marknaden.
(13)	Säkerställa öppna och konkurrenskraftiga marknader inom och utanför Europa samt utnyttja globaliseringens fördelar.
(14)	Skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom bättre lagstiftning.
(15)	Främja en mer företagarvänlig kultur och ett gynnsamt klimat för små och medelstora företag.
(16)	Utvidga, förbättra och sammanlänka den europeiska infrastrukturen och slutföra överenskomna prioriterade gränsöverskridande projekt.
Sysselsättningsriktlinjer	
(17)	Föra en sysselsättningspolitik som siktar på att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och stärka den sociala och territoriella sammanhållningen.
(18)	Främja en livscykelinriktad syn på arbete.
(19)	Sörja för en arbetsmarknad som är öppen för alla, göra arbetet till ett attraktivt alternativ och få arbetet att löna sig för arbetssökande, inbegripet missgynnade personer och personer utanför arbetslivet.
(20)	Förbättra förmågan att bemöta arbetsmarknadens behov.
(21)	Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter.
(22)	Sörja för att arbetskraftskostnader och lönesättningsmekanismer främjar sysselsättningen.
(23)	Utöka och förbättra investeringarna i humankapital.
(24)	Anpassa utbildningssystemen till nya kompetenskrav.

*

* *

Mot bakgrund av det ovanstående

– rekommenderar kommissionen följande allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och gemenskapens ekonomiska politik, i överensstämmelse med artikel 99.2 i EG-fördraget,

– föreslår kommissionen följande rådsbeslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik, i överensstämmelse med artikel 128.2 i EG-fördraget.

DEL 1

Kommissionens rekommendation om allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken (2008–2010)

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

om allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och gemenskapens ekonomiska politik

Avsnitt A – En tillväxt- och sysselsättningsinriktad makroekonomisk politik

A.1. A.1 En makroekonomisk politik som skapar förutsättningar för ökad tillväxt och sysselsättning

Säkerställa ekonomisk stabilitet i syfte att öka sysselsättningen och höja tillväxtpotentialen

Makroekonomisk stabilitet kan endast uppnås genom en väl avvägd kombination av flera ekonomisk-politiska åtgärder, och de hinder för en sådan stabilisering som kan uppstå måste bemötas med såväl makroekonomiska medel som genom strukturreformer på varu-, tjänste- och kapitalmarknaderna. Den monetära politiken kan bidra till detta genom att inriktas på prisstabilitet och, med förbehåll för detta mål, genom att understödja andra delar av den allmänna ekonomiska politiken som rör tillväxt och sysselsättning. För nya medlemsstater är det viktigt att penning- och växelkurspolitiken bidrar till att uppnå konvergens. Växelkursordningar utgör en viktig del av den övergripande ekonomiska och monetära politiken, och bör inriktas på att uppnå real och hållbar nominell konvergens. Deltagande i ERM2 i ett lämpligt skede efter anslutningen bör vara en hjälp i dessa strävanden.

Genom att sörja för sunda offentliga finanser ger man de automatiska budgetstabilisatorerna möjlighet att under konjunkturcykeln verka fritt och symmetriskt i syfte att stabilisera produktionstillväxten kring den potentiella nivån. För de medlemsstater som redan uppnått sunda offentliga finanser består utmaningen i att bevara det läget. För de övriga medlemsstaterna är det av avgörande betydelse att vidta alla de korrigerande åtgärder som krävs för att uppnå de medelfristiga målen för de offentliga finanserna, i synnerhet om de ekonomiska villkoren förbättras, för att undvika en konjunkturförstärkande politik och i stället skapa ett läge där de automatiska stabilisatorerna under konjunkturcykeln får tillräckligt spelrum före nästa konjunkturavmattning. I synnerhet bör de länder som ingår i euroområdet eller i ERM2 uppnå en justeringstakt för det offentliga underskottet på 0,5 % av BNP per år som standard, och en ännu snabbare justering vid gynnsam konjunktur. I linje med 2005 års reform av stabilitets- och tillväxtpakten bör de enskilda medlemsstaternas medelfristiga mål för de offentliga finanserna differentieras med hänsyn till skillnaderna i situationer och utveckling i ekonomiskt och statsfinansiellt hänseende samt de finanspolitiska riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet, bland annat inför kommande demografiska förändringar. Enligt den rapport om reformen av stabilitets- och tillväxtpakten, som godkändes av rådet den 22 mars 2005, kan medlemsstaterna också komplettera arbetet inom pakten och stödja dess mål genom att införa eller vidareutveckla nationella finanspolitiska bestämmelser och institutioner, inklusive övervakningsfunktioner.

En annan utmaning på det makroekonomiska planet, som särskilt vissa medlemsstater står inför, är att arbeta mot en bakgrund av kraftig återhämtning i ekonomin i kombination med bytesbalansunderskott, snabb kreditexpansion och en ökad mångfald och komplexitet på finansmarkanden. En stram finanspolitik, effektiv övervakning av finanssektorn och insatser för att stärka konkurrenskraften är av yttersta vikt för att hålla de externa och interna obalanserna under kontroll. En återhållsam finanspolitik är också ett viktigt verktyg för att hålla bytesbalansunderskotten på en nivå som fortfarande möjliggör en stabil extern finansiering, och kan också begränsa risken för ett ökat inhemskt efterfrågetryck som leder till en varaktigt högre inflation och makroekonomiska risker som kan orsaka svängningar i de reala växelkurserna och en bestående försvagning av konkurrenskraften.

Riktlinje 1. Säkerställa ekonomisk stabilitet för hållbar tillväxt

1. I överensstämmelse med stabilitets- och tillväxtpakten bör medlemsstaterna iaktta sina medelfristiga mål för de offentliga finanserna. Så länge detta mål inte uppnåtts, bör de vidta alla nödvändiga korrigerande åtgärder för att nå det. Medlemsstaterna bör undvika en konjunkturförstärkande finanspolitik. Det är dessutom nödvändigt att de medlemsstater som har alltför stort underskott vidtar verkningsfulla åtgärder för att snabbt korrigera detta.

2. Medlemsstater vars bytesbalansunderskott riskerar att bli ohållbara bör sträva efter att åtgärda dem genom strukturreformer, främja konkurrenskraften gentemot omvärlden och vid behov bidra till korrigeringen genom finanspolitiska åtgärder. Se också den integrerade riktlinjen ”Bidra till en dynamisk och fungerande ekonomisk och monetär union” (nr 6).

Slå vakt om ekonomisk och finanspolitisk stabilitet som en grundval för ökad sysselsättning

Det faktum att medelåldern i Europa ökar (ofta betecknat som fenomenet med en *åldrande befolkning*) innebär allvarliga risker för ekonomins långsiktiga hållbarhet i form av ökad skuldbörda, lägre potentiell produktion per capita på grund av att färre människor är i arbetsför ålder, samt svårigheter att finansiera pensioner, socialförsäkringar och sjukvård. Av kommissionens ”hållbarhetsrapport” (Sustainability report) framgår att det finns en betydande risk för en s.k. hållbarhetsklyfta i EU som helhet. Riskerna i detta avseende är särskilt stora i vissa medlemsstater, medan de är medelstora i andra.

Medlemsstaterna bör motverka de ekonomiska följderna av en åldrande befolkning genom att, som en del av den väletablerade tredelade strategin för att hantera budgetkonsekvenserna av en åldrande befolkning, sträva efter en tillfredsställande skuldminskningstakt och ge incitament för att höja sysselsättningsgraden och arbetskraftsutbudet i syfte att kompensera för den framtida minskningen av antalet personer i arbetsför ålder. För att nå dithän krävs det en ytterligare konsolidering av de offentliga finanserna (utöver den senaste tidens framsteg), som bör resultera i att samtliga medlemsstater uppnår de medelsiktiga målen. Man behöver också modernisera de sociala trygghetssystemen för att se till att de är finansiellt hållbara och ger incitament till den befolkning som är i arbetsför ålder att aktivt delta på arbetsmarknaden, samtidigt som systemen behöver vara tillgängliga och tillräckliga. Åtgärder för att skydda och förbättra folkhälsan skulle bidra till att öka antalet år medborgarna i genomsnitt lever med god hälsa, och skulle dessutom förbättra den långsiktiga hållbarheten i sjukvårdssystemen. I synnerhet kan ett bättre samspel mellan de sociala trygghetssystemen och arbetsmarknaderna undanröja snedvridningar och, med tanke på den ökade förväntade livslängden, uppmuntra till ett längre arbetsliv.

Riktlinje 2. Slå vakt om ekonomisk och finanspolitisk stabilitet som en grundval för ökad sysselsättning

Medlemsstaterna bör, med tanke på de beräknade kostnaderna för den åldrande befolkningen, göra följande:

1. I tillfredsställande takt minska den offentliga skulden för att stärka de offentliga finanserna.

2. Reformera och förstärka pensions-, socialförsäkrings- och hälso- och sjukvårdssystemen för att se till att de är finansiellt hållbara, socialt tillräckliga och tillgängliga.

3. Vidta åtgärder för att öka deltagandet på arbetsmarknaden och höja arbetskraftsutbudet särskilt bland kvinnor, unga samt äldre arbetstagare, och främja en livscykelinriktad syn på arbete för att öka antalet arbetstimmar i ekonomin.

Se också den integrerade riktlinjen ”Främja en livscykelinriktad syn på arbete” (nr 18 och 4, 19, 21).

Främja en tillväxt- och sysselsättningsorienterad samt effektiv resursfördelning

Väl utformade skatte- och utgiftssystem som främjar en effektiv resursfördelning är nödvändiga för att den offentliga sektorn till fullo ska kunna bidra till tillväxt och sysselsättning utan att äventyra målsättningen med ekonomisk stabilitet och hållbarhet. Detta kan uppnås genom en omfördelning av utgifter till tillväxtfrämjande områden som forskning och utveckling (FoU), fysisk infrastruktur, miljövänlig teknik, humankapital och kunskap. Medlemsstaterna kan också bidra till att kontrollera andra utgiftsområden genom utgiftsregler och resultatbudgetering och genom att införa bedömningsmekanismer som ska se till att enskilda reformåtgärder och övergripande reformpaket är väl utformade. En huvudprioritering för EU:s ekonomi är att få skattestrukturerna och deras samspel med bidragssystemen att främja en högre tillväxtpotential genom stärkt sysselsättning och ökade investeringar.

Riktlinje 3. Främja en effektiv tillväxt- och sysselsättningsorienterad resursfördelning

Medlemsstaterna bör, utan att det påverkar tillämpningen av riktlinjerna för ekonomisk stabilitet och hållbarhet, justera sammansättningen av de offentliga utgifterna så, att ökad vikt läggs vid tillväxtfrämjande områden i enlighet med Lissabonstrategin, anpassa skattestrukturerna för att höja tillväxtpotentialen, se till att det finns mekanismer för att bedöma förhållandet mellan offentliga utgifter och uppnåendet av politiska mål och sörja för övergripande samstämmighet mellan reformpaketen.

Se också den integrerade riktlinjen ”Främja en hållbar resursanvändning och stärka synergierna mellan miljöskydd och tillväxt” (nr 11).

Se till att löneutvecklingen bidrar till tillväxt och stabilitet och kompletterar strukturreformerna

Löneutvecklingen kan bidra till stabila makroekonomiska förhållanden och till en sysselsättningsfrämjande kombination av politiska åtgärder. Detta förutsätter att reallöneökningarna ligger i linje med produktivitetstillväxten på medellång sikt och ger utrymme för en lönsamhetsnivå som räcker till för produktivitets-, kapacitets- och sysselsättningsökande investeringar. Då får inte heller tillfälliga faktorer, t.ex. en produktivitetsvariation till följd av konjunkturmässiga faktorer eller en tillfällig höjning av den allmänna inflationstakten, tillåtas leda till en ohållbar löneuppgång. Samtidigt bör löneutvecklingen återspegla förhållandena på den lokala arbetsmarknaden. I länder som håller på att förlora marknadsandelar skulle reallönerna behöva öka långsammare än produktiviteten om konkurrenskraften ska kunna återhämta sig. Dessa frågor bör beaktas under den fortsatta dialogen och det fortsatta informationsutbytet mellan de finans- och penningpolitiska myndigheterna och arbetsmarknadens parter genom den makroekonomiska dialogen.

Riktlinje 4. Se till att löneutvecklingen bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt

För att stärka anpassningsförmågan bör medlemsstaterna främja lämpliga ramvillkor för löneförhandlingssystemen med full respekt för arbetsmarknadsparternas roll, i syfte att gynna

en utveckling av nominella löner och arbetskraftskostnader som är förenlig med prisstabilitet och ligger i linje med produktivitetsutvecklingen på medellång sikt, med beaktande av kompetensskillnader och lokala arbetsmarknadsförhållanden.

Se också den integrerade riktlinjen ”Sörja för att arbetskraftskostnader och lönesättningsmekanismer främjar sysselsättningen” (nr 22).

Främja en samstämmig makroekonomisk politik, strukturpolitik och sysselsättningspolitik

En sund makroekonomisk politik ska skapa förhållanden som gynnar sysselsättning och tillväxt. Strukturreformer som är förenliga med sunda offentliga finanser på kort och medellång sikt är nödvändiga för att öka produktiviteten och sysselsättningen på medellång sikt, varigenom tillväxtpotential skapas och förstärks fullt ut. Reformerna bidrar också till skattesystemens hållbarhet, makroekonomisk stabilitet och förmåga till återhämtning efter kriser. Samtidigt är en lämplig makroekonomisk politik avgörande för att kunna skörda frukterna av strukturreformerna. Ett centralt inslag i medlemsstaternas allmänna ekonomiska strategi är att se till att de har en samstämmig strukturpolitik på olika områden som stöder de makroekonomiska ramarna och vice versa. Det behövs i synnerhet marknadsreformer för att förbättra ekonomiernas allmänna förmåga att anpassa sig till konjunktursvängningar och även inför mer långsiktiga trender såsom globaliseringen och den tekniska utvecklingen. I detta sammanhang krävs det också insatser för att reformera skatte- och förmånssystemen i syfte att göra arbete lönsamt och undvika eventuella hinder för deltagande på arbetsmarknaden.

Riktlinje 5. Öka samordningen av den makroekonomiska politiken, strukturpolitiken och sysselsättningspolitiken

Medlemsstaterna bör genomföra reformer på arbets- och produktmarknaderna som samtidigt ökar tillväxtpotentialen och stöder de makroekonomiska ramarna genom ökad flexibilitet, produktionsfaktorernas rörlighet och anpassningsförmåga på arbets- och produktmarknaderna som ett svar på globaliseringen, tekniska framsteg, förändringar i efterfrågan och konjunktursvängningar. Medlemsstaterna bör i synnerhet driva på reformeringen av skatter och bidrag så att incitamenten ökas och arbete lönar sig, öka arbetsmarknadernas anpassningsbarhet genom att kombinera flexibilitet och trygghet i anställningen och förbättra anställbarhet genom att investera i humankapital.

Se också den integrerade riktlinjen ”Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter” (nr 21, och nr 19).

A.2 Ett dynamiskt och väl fungerande euroområde

Sedan euroområdet skapades för nästan tio år sedan har den gemensamma valutan medverkat till ekonomisk stabilitet i länderna i området och skyddat dem från växelkursstörningar. Blygsam tillväxt och bestående klyftor mellan euroländerna både i fråga om tillväxt och inflation har lett till tvivel på om regleringen inom euroområdet har fungerat som den ska. Man har ifrågasatt om den ekonomiska politiken och styrmekanismerna faktiskt varit tillräckligt anpassade för att få ut alla fördelar av en gemensam valuta. Eftersom euroländerna inte längre kan fatta självständiga beslut inom penning- och valutapolitiken krävs det ytterligare reformer för att utveckla alternativa mekanismer som kan tjäna till att bättre anpassa ekonomierna till externa chocker och problem med konkurrenskraften.

Den policymix som utformas för euroområdet måste fungera som stöd för den ekonomiska tillväxten, och samtidigt medverka till långsiktig hållbarhet och stabilitet. I dagens situation är det viktigt att de åtgärderna bidrar till att stärka förtroendet hos konsumenter och investerare, vilket även innebär engagemang för stabilitet på medellång sikt. När det gäller de offentliga finanserna måste politiken utformas på ett sätt som säkerställer budgetsaldon som gynnar prisstabiliteten och bidrar dels till beredskapen för den demografiska utvecklingen, dels till en struktur på de offentliga utgifterna och inkomsterna som gynnar den ekonomiska tillväxten. Euroländerna har åtagit sig att påskynda arbetet för att uppnå sina medelfristiga mål, så att flertalet av dem ska ha uppnått sina mål under 2008 eller 2009 och samtliga ska ha uppnått målen senast 2010. Eftersom den offentliga sektorn svarar för en betydande del av den ekonomiska aktiviteten i euroländerna har de offentliga finanserna en stark inverkan på ekonomins utveckling i allmänhet. Resurser måste därför användas på ett sätt som gynnar tillväxten, samtidigt som man minimerar de störningar som finansieringen av offentlig verksamhet orsakar. Genomgripande strukturreformer ska hjälpa euroländerna att stärka sin tillväxtpotential på sikt, och samtidigt förebygga att en ökad tillväxt lägger grunden till högre inflation. För att uppnå en god anpassningsförmåga vid chocker är det av särskild vikt att euroländerna genomför reformer som leder till en mer anpassningsbar arbetsmarknad, starkare konkurrens på produktmarknaderna och djupare integration på finansmarknaderna, samt kombinerar dessa reformer med en makroekonomisk politik som inriktas på tillväxt och stabilitet.

För att euroområdet ska kunna bidra till en stabil internationell ekonomi och bättre tillvarata sina ekonomiska intressen måste det till fullo åta sig sin roll i det internationella monetära och ekonomisk-politiska samarbetet. Den yttre representationen för euroområdet bör förbättras ytterligare, även om man 2005 tog ett viktigt steg mot bättre kontinuitet genom att utse en ordförande för Eurogruppen för två år. Euroområdet måste kunna ta den ledande strategiska roll i utvecklingen av den globala ekonomin som står i proportion till dess ekonomiska tyngd.

Spridningseffekterna och behovet av en gemensam dagordning är också starkast i euroområdet. Att dela en gemensam valuta och en gemensam monetär politik ger en extra dimension åt samordningsarbetet, och kan stärka euroområdets roll när det gäller att generera ytterligare tillväxt och sysselsättning inom hela EU. Kommissionen kommer att göra en genomgripande översyn av EMU:s funktionssätt i samband med dess tioårsjubileum, och samtidigt lägga fram förslag till hur åtgärder, samordning och styrning kan ge största möjliga fördel av eurosamarbetet.

Riktlinje 6. För att **bidra till en dynamisk och fungerande ekonomisk och monetär union** bör medlemsstaterna i euroområdet sörja för en bättre samordning av sin ekonomiska politik och budgetpolitik och särskilt göra följande:

1. Ägna särskild uppmärksamhet åt hållbara offentliga finanser i fullständig förenlighet med stabilitets- och tillväxtpakten.

2. Bidra till sådana politiska åtgärder som stöder den ekonomiska återhämtningen och är förenliga med prisstabiliteten, och därigenom ökar förtroendet inom affärsvärlden och hos konsumenter på kort sikt, samtidigt som de överensstämmer med en hållbar tillväxt på lång sikt.

3. Fortsätta sina strukturreformer i syfte att förbättra euroområdets potentiella tillväxt på lång sikt och dess produktivitet, konkurrenskraft och ekonomiska anpassning till asymmetriska chocker, och samtidigt ägna särskild uppmärksamhet åt sysselsättningspolitiken.

4. Se till att euroområdets inflytande på det globala ekonomiska planet står i proportion till dess ekonomiska tyngd.

Avsnitt B - Mikroekonomiska reformer i syfte att öka Europas tillväxtpotential

Strukturreformer är nödvändiga för att öka EU:s tillväxtpotential och stödja makroekonomisk stabilitet, eftersom de bidrar till den europeiska ekonomins effektivitet och anpassningsförmåga. Produktivitetsvinster uppnås genom konkurrens, investeringar och innovation. För att Europas tillväxtpotential ska kunna öka måste nya arbetstillfällen skapas och produktiviteten öka. Produktivitetstillväxten inom EU har sackat efter USA i mer än tio år, men har sedan mitten av 2005 fått ny kraft. Att slå vakt om denna positiva trend är den viktigaste utmaningen som unionen står inför, särskilt med tanke på den åldrande befolkningen. Enbart på grund av den åldrande befolkningen beräknas den nuvarande potentiella tillväxttakten minska med nästan hälften. Om levnadsstandarden ska kunna upprätthållas och höjas i framtiden och en hög nivå i fråga om socialt skydd ska kunna tryggas är det därför nödvändigt att fortsätta förbättra produktiviteten och att öka arbetstiden.

B.1 Kunskap och innovation – redskap för hållbar tillväxt

Ökad kunskap är en viktig drivkraft för långsiktig tillväxt, och kan genereras genom t.ex. investeringar i forskning och utveckling, innovation, utbildning och livslångt lärande. Strategier som syftar till att öka investeringarna i kunskap och till en förstärkning av EU-ekonomins innovationsförmåga är centrala delar av Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning. Därför har de nationella och regionala programmen för 2007–2013 i allt högre grad inriktats på investeringar inom dessa områden i enlighet med Lissabonmålen.

Öka och förbättra investeringarna i forskning och utveckling för att upprätta det europeiska kunskapsområdet

Forskning och utveckling (FoU) är av central betydelse för vår framtida konkurrenskraft. FoU har betydelse för den ekonomiska tillväxten på flera olika sätt. För det första kan FoU bidra till skapandet av nya marknader eller produktionsprocesser. För det andra kan det leda till gradvisa förbättringar av redan befintliga produkter och produktionsprocesser, och för det tredje ökar forsknings- och utvecklingsarbetet ett lands förmåga att tillgodogöra sig ny teknik.

EU-länderna använder i genomsnitt motsvarande ca 1,85 % av BNP till forskning och utveckling, dock med stora variationer medlemsstaterna emellan (ca 0,5 %–4 %.) Andelen FoU-utgifter har dock avtagit något sedan år 2000. Dessutom finansieras bara omkring 55 % av utgifterna för forskning i EU av företagssektorn. De blygsamma privata investeringarna i forskning och utveckling har identifierats som en av de främsta förklaringarna till EU:s eftersläpning i fråga om innovation jämfört med Förenta staterna. Målet att skapa ett europeiskt område för forskningsverksamhet måste nås snabbare, och detta gäller även delmålet att öka investeringarna i forskning till 3 % av BNP. Medlemsstaterna har ombetts att inom ramen för de nationella reformprogrammen och de årliga lägesrapporterna redogöra för sina utgiftsmål för FoU för 2010 och ange med vilka medel de planerar att uppnå dessa mål, och att därvid ägna särskild uppmärksamhet åt den europeiska dimensionen i sin FoU-politik. Den största utmaningen består i att inrätta rambetingelser, instrument och incitament för företagen att öka investeringarna i forskning.

De offentliga forskningsanslagen måste utnyttjas effektivare, och banden mellan den offentliga forskningen och den privata sektorn måste bli starkare. Expertcentrum och

expertnätverk bör förstärkas, offentliga stödmekanismer användas på ett bättre sätt för att stödja innovation inom den privata sektorn, och man bör också säkerställa en bättre hävstångseffekt för offentliga investeringar och modernisering av forskningsinstitutens och universitetens förvaltning. Det är också viktigt att sörja för att företagen verkar i en tillräckligt konkurrenspräglad miljö, eftersom konkurrens är ett viktigt incitament för privata investeringar i innovation. Dessutom krävs kraftfulla insatser för att öka antalet kvalificerade forskare som är verksamma i Europa, särskilt genom att locka flera studenter till vetenskapliga, tekniska och ingenjörsvetenskapliga utbildningsgrenar och genom att förbättra karriärmöjligheterna och rörligheten för forskare mellan nationer och sektorer. Man bör också minska hindren för studenters och forskares rörlighet. Forskningens och utvecklingens internationella dimension bör förstärkas genom gemensam finansiering, uppbyggnad av en kritisk massa på EU-nivå på viktiga områden som kräver avsevärda medel samt genom att minska hindren för studenters och forskares rörlighet.

Riktlinje 7. För att **öka och förbättra investeringarna i forskning och utveckling**, särskilt de privata företagens investeringar bekräftas det övergripande målet för 2010 på 3 % av BNP, med en lämplig fördelning mellan privata och offentliga investeringar. Medlemsstaterna kommer att fastställa specifika mellanliggande nivåer. Medlemsstaterna bör vidareutveckla de åtgärder på olika områden som syftar till att främja forskning och utveckling, särskilt de privata företagens forskning och utveckling, genom att göra följande:

1. Förbättra rambetingelserna och att se till att företagen verkar i en tillräckligt konkurrensutsatt och attraktiv miljö.

2. Använda de offentliga utgifterna för forskning och utveckling på ett effektivare sätt, och utveckla offentlig-privata partnerskap.

3. Utveckla och förstärka kompetenscentrum vid institutioner för högre utbildning och forskning i medlemsstaterna och inrätta nya sådana vid behov, förbättra samarbete och tekniköverföring mellan offentliga forskningsinstitut och privata företag.

4. Utveckla och bättre använda incitament för att öka den privata sektorns forskning och utveckling.

5. Modernisera forskningsinstitutens och universitetens förvaltning.

6. Sörja för att det finns tillräckligt många kvalificerade forskare genom att locka fler studenter till vetenskapliga, tekniska och ingenjörsvetenskapliga utbildningsgrenar och genom att förbättra karriärmöjligheterna och rörligheten för forskare och utvecklingspersonal inom Europa, internationellt och mellan sektorer.

Underlätta innovation

Dynamiken i den europeiska ekonomin är beroende av dess innovationsförmåga. Det måste därför finnas ekonomiska rambetingelser för innovation. Detta förutsätter väl fungerande finans- och produktmarknader liksom effektiva och prismässigt överkomliga medel för att skydda immateriella rättigheter. Innovationer introduceras ofta på marknaden av nya företag som kan ha svårt att få finansiering. Åtgärder för att uppmuntra nystart av innovativa företag och fortsatt tillväxt i dessa företag, även genom att förbättra tillgången till finansiering, bör därför kunna bidra till ökad innovation. Spridning av teknik och en politik som på ett bättre sätt integrerar nationell innovation och nationella utbildningssystem kan främjas genom

utveckling av innovationscentrum och innovationsnätverk liksom av stödtjänster för innovation som är inriktade på små och medelstora företag. Överföring av kunskap genom ökad rörlighet för forskare, utländska direktinvesteringar eller importerad teknik är särskilt fördelaktig för länder och regioner som släpar efter i utvecklingen. Man måste också arbeta för stärkt integration av de olika komponenterna i kunskapstriangeln FoU, utbildning och innovation.

EU:s övergripande innovationsstrategi omfattar därför frågor om immaterialrätt, standardisering, anpassning av politiken för offentlig upphandling för att stimulera innovation, gemensamma tekniska initiativ, främjande av innovation i regionerna, innovation av icke-teknisk art och inom servicesektorer, samt förbättring av företagens tillgång till riskkapital.

Det är därför hög tid att införa ett enhetligt och i kostnadshänseende överkomligt gemenskapspatent och en EU-täckande jurisdiktion för tvistlösning i patentfrågor, samt att underlätta skyddet av immateriell äganderätt på den inre marknaden.

Riktlinje 8. För att **underlätta innovation** i **alla former** bör medlemsstaterna inrikta sig på följande:

1. Förbättra stödtjänster för innovation, särskilt för spridning och tekniköverföring.

2. Inrätta och utveckla innovationscentrum, innovationsnätverk och inkubatorer där universitet, forskningsinstitutioner och företag kan mötas, även på regional och lokal nivå, för att överbrygga den tekniska klyftan mellan regionerna.

3. Stimulera kunskapsöverföring över gränserna, även genom utländska direktinvesteringar.

4. Främja offentlig upphandling av innovativa produkter och tjänster.

5. Förbättra tillgången till inhemsk och internationell finansiering.

6. Effektivt och överkomligt skydd av immateriella rättigheter.

Spridning av IKT i linje med målen och åtgärderna i det kommande i2010-initiativet, är också ett viktigt sätt att öka produktiviteten och därigenom den ekonomiska tillväxten. Inom EU har man ännu inte lyckats dra full fördel av möjligheterna med IKT, särskilt på grund av fortsatt otillräckliga investeringar såväl i själva tekniken som i organisatorisk innovation och i ökade datakunskaper. För att slå vakt om det europeiska näringslivets framtida konkurrenskraft måste man arbeta för en mer utbredd och ändamålsenlig användning av IKT och en smidigt fungerande inre marknad för elektronisk kommunikation. Det är också viktigt att söka minska och förebygga en fragmentering av den inre marknad som baseras på elektronisk handel (*e-Internal market*) genom att se till att medlemsstaterna elektroniska tjänster är kompatibla med varandra.

Riktlinje 9. För att **underlätta spridning och ändamålsenlig användning av IKT samt utveckla ett informationssamhälle som omfattar alla** bör medlemsstaterna göra följande:

1. Främja utbredd användning av IKT i offentliga förvaltningar, små och medelstora företag och hushåll.

2. Fastställa de nödvändiga ramarna för förändringarna av organisationen av arbetet i ekonomin i samband med detta.

3. Främja en stark närvaro av den europeiska industrin i centrala segment inom IKT.

4. Främja utvecklingen av starka IKT- och innehållsindustrier samt väl fungerande marknader.

5. Säkerställa nät- och informationssäkerhet samt konvergens och driftskompatibilitet för att upprätta ett informationsområde utan gränser.

6. Främja utvecklingen av bredbandsnät, även i regioner där täckningen är bristfällig, för att utveckla kunskapsekonomin.

Se också den integrerade riktlinjen ”Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter” (nr 21).

Stärka den europeiska industriella basens konkurrensfördelar

En stark industriell bas är av yttersta vikt för den europeiska ekonomin. EU:s konkurrenskraft är beroende av att ekonomin kan orienteras i riktning mot sektorer som ger en högre produktivitet. För att uppgradera den industriella basen bör man sträva efter att integrera åtgärder för innovation och sysselsättning med regionala och andra aspekter.

För att kunna öka och behålla sin ledande ekonomiska och tekniska ställning måste Europa förbättra sin förmåga att utveckla och marknadsföra ny teknik, bland annat IKT och miljöteknik. Man bör analysera och utnyttja de synergieffekter som kan uppnås genom gemensamma åtgärder på EU-nivå när det gäller forskning, regelverk och finansiering i de fall där de enskilda medlemsstaterna på grund av problemens omfattning eller utbredning inte ensamma klarar av att lösa marknadsmisslyckanden. EU har fortfarande inte kunnat utnyttja sin tekniska potential till fullo. Genom sammanslagning av den europeiska sakkunskapen samt utveckling av offentlig-privata partnerskap och samarbete mellan medlemsstaterna, när fördelarna för samhället är större än för den privata sektorn, kommer denna potential att kunna utnyttjas bättre.

Riktlinje 10. För att **stärka den industriella basens konkurrensfördelar** behöver Europa en solid industriell struktur på hela sitt territorium. Behovet av en modern och aktiv industripolitik förutsätter att den industriella basens konkurrensfördelar stärks, bland annat genom attraktivare ramvillkor för både tillverkning och tjänster, samtidigt som man ser till att åtgärderna på nationell, transnationell och europeisk nivå kompletterar varandra. Medlemsstaterna bör göra följande:

1. Inleda arbetet genom att identifiera mervärdes- och konkurrensfaktorerna i centrala industrisektorer och ta itu med de utmaningar de ställs inför genom globaliseringen

2. Inrikta sig på utveckling av ny teknik och nya marknader.

a) Detta innebär särskilt ett åtagande att främja nya teknikinitiativ som bygger på offentlig-privata partnerskap och samarbete mellan medlemsstaterna, som bidrar till att lösa marknadsmisslyckanden.

b) Detta innebär även inrättande och utveckling av nätverk av regionala eller lokala företagsgrupper i hela EU med större medverkan av små och medelstora företag.

Se också den integrerade riktlinjen ”Förbättra förmågan att bemöta arbetsmarknadens behov” (nr 20).

Främja en hållbar resursanvändning

En bestående framgång beror också på hur man hanterar en rad frågor på resurs- och miljöområdet som, om de lämnas därhän, kommer att bromsa den framtida tillväxten. Utvecklingen på senare tid har bekräftat vikten av energieffektivitet och behovet av att minska den europeiska ekonomins känslighet för variationer i oljepriserna. Det behövs ett integrerat tillvägagångssätt i klimat- och energipolitiken för att förbättra försörjningtryggheten för energi, säkra EU-ekonomins konkurrenskraft och tillgången till energi till överkomlig kostnad, samt för att bekämpa klimatförändringen. Medlemsstaterna och gemenskapen måste samarbeta för att uppnå EU-målen att minska utsläppen av växthusgaser med minst 20 %, öka de förnybara energikällornas andel till 20 % samt att öka energieffektiviteten med 20 % till år 2020. Medlemsstaterna bör fortsätta kampen mot klimatförändring för att hindra den globala temperaturökningen från att överstiga den förindustriella nivån med mer än 2°C, samtidigt som Kyotomålen uppnås på ett kostnadseffektivt sätt. Medlemsstaterna bör fortsätta arbetet med att hejda förlusten av biologisk mångfald under åren fram till 2010, särskilt genom att införliva detta krav med annan politik, med tanke på den biologiska mångfaldens betydelse för vissa ekonomiska sektorer. Marknadsbaserade instrument, som bättre avspeglar skadorna på miljön och de sociala kostnaderna i priserna, har här en viktig roll att spela. Främjande av utveckling och användning av miljövänlig teknik, miljötänkande vid offentlig upphandling, med särskild hänsyn till små och medelstora företag, och avskaffande av subventioner och andra politiska instrument som har negativa effekter för miljön kan leda till ökad innovationsverksamhet och till ökade insatser för hållbar utveckling. EU:s företag är till exempel bland de främsta i världen när det gäller att utveckla ny teknik för förnybar energi. I ett sammanhang där energipriserna hela tiden stiger och hoten mot klimatet ökar är det viktigt att kraftfullt uppmuntra till förbättringar av energieffektiviteten, som ett bidrag till såväl tillväxt som hållbar utveckling.

Riktlinje 11. För att främja en hållbar resursanvändning och stärka synergierna mellan miljöskydd och tillväxt bör medlemsstaterna göra följande:

1. Prioritera energieffektivitet och kraftvärme, utveckling av hållbara, inklusive förnybara energiformer samt snabb spridning av miljövänlig och miljöeffektiv teknik, a) dels inom den inre marknaden, särskilt på transport- och energiområdet, för att bland annat minska den europeiska ekonomins känslighet för variationer i oljepriserna, b) dels gentemot resten av världen som en sektor med avsevärd exportpotential.

2. Främja att medel utvecklas till internalisering av externa miljökostnader och bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring. Dessa prioriteringar bör genomföras i enlighet med befintlig gemenskapslagstiftning och de åtgärder och instrument som föreslås i handlingsplanen för miljöteknik (ETAP), bl.a. genom att a) utnyttja marknadsbaserade instrument, b) använda riskfonder och medel för FoU, c) främja hållbara produktions- och konsumtionsmönster samt miljötänkande vid offentlig upphandling, d) ägna de små och medelstora företagen särskild uppmärksamhet och e) reformera subventioner som har betydande negativa effekter på miljön och som är oförenliga med hållbar utveckling, i syfte att successivt avveckla dem.

3. Fullfölja sitt åtagande att stoppa förlusten av biologisk mångfald senast 2010, särskilt genom att införliva detta krav med annan politik, med tanke på den biologiska mångfaldens betydelse för vissa ekonomiska sektorer.

4. Fortsätta kampen mot klimatförändring genom att uppnå Kyotomålen på ett kostnadseffektivt sätt, särskilt när det gäller små och medelstora företag.

Se också den integrerade riktlinjen ”Främja en tillväxt- och sysselsättningsorienterad effektiv resursfördelning” (nr 3).

B.2 Göra Europa mer attraktivt område att investera och arbeta i

Europeiska unionens förmåga att locka till sig investeringar beror bland annat på hur stora och öppna dess marknader är, hur dess lagstiftning är utformad och vilken kvalitet dess arbetskraft och infrastruktur har.

Utvidga och fördjupa den inre marknaden

Även om den inre marknaden för varor är relativt väl integrerad, är marknaderna för tjänster fortfarande, rättsligt sett eller i praktiken, ganska fragmenterade. Ett fullgott genomförande av tjänstedirektivet inom utsatt tid är ett viktigt steg mot en väl fungerande inre marknad för tjänster. Arbetet med att avlägsna hinder för gränsöverskridande verksamhet genom att minska den administrativa bördan kommer att bidra till att frigöra outnyttjad potential inom tjänstesektorn i Europa. En fullständig integrering av finansmarknaderna skulle slutligen även öka produktionen och sysselsättningen genom att möjliggöra en effektivare fördelning av kapitalet och bättre förutsättningar för finansiering av företag.

För att kunna utnyttja hela den inre marknadens potential bör man fästa fortsatt hög prioritet vid införlivandet av inremarknadsdirektiven. Ofta genomförs eller tillämpas direktiven inte korrekt, vilket framgår av de många överträdelseförfaranden som inletts av kommissionen. Medlemsstaterna måste samarbeta mera aktivt med varandra och med kommissionen, så att deras medborgare och näringsliv kan dra full nytta av lagstiftningen om den inre marknaden. Metoderna för offentlig upphandling skulle till exempel kunna förbättras betydligt. Sådana förbättringar skulle leda till att antalet offentligen tillkännagivna upphandlingar ökade. Ett mer öppet upphandlingsförfarande skulle dessutom leda till betydande budgetbesparingar för medlemsstaterna.

Riktlinje 12. För att utvidga och fördjupa den inre marknaden bör medlemsstaterna göra följande:

1. Påskynda införlivandet av direktiven om den inre marknaden.

2. Prioritera en striktare och bättre efterlevnad av lagstiftningen om den inre marknaden.

3. Undanröja kvarstående hinder för gränsöverskridande verksamhet.

4. Tillämpa EU:s bestämmelser om offentlig upphandling effektivt.

5. Främja en fullt fungerande inre marknad för tjänster, samtidigt som den europeiska sociala modellen bevaras.

6. Påskynda integrationen av finansmarknaden genom att handlingsplanen för finansiella tjänster genomförs och tillämpas på ett konsekvent och enhetligt sätt.

Se också den integrerade riktlinjen ”Förbättra förmågan att bemöta arbetsmarknadens behov” (nr 20).

Sörja för öppna och konkurrenskraftiga marknader i och utanför Europa

En öppen global handel är av centralt intresse för Europeiska unionen. EU är världens största handelspartner och investerare, och öppenheten i vår ekonomi har lett till lägre kostnader för insatsvaror till industrin, en stimulerande konkurrens för europeiskt näringsliv och ytterligare investeringar. Det är också viktigt för EU att använda sitt inflytande i internationella förhandlingar för att påverka andra parter i riktning mot öppnare ekonomier. EU kommer således att fortsätta sitt arbete för att undanröja hinder för handel och investeringar, och motverka illojala metoder inom handel och investeringar, liksom konkurrenshämmande praxis i olika former.

Konkurrenspolitiken har givetvis spelat en central roll för att garantera likvärdiga konkurrensvillkor för företag inom EU. Men det finns också anledning att överväga hur marknadslagstiftningen i bredare mening kan utvecklas för att förbättra konkurrensvillkoren för företagen. De europeiska marknaderna kan öppnas ytterligare för konkurrens om den allmänna nivån på det återstående statliga stödet minskas. Detta måste åtföljas av en omfördelning av det återstående statliga stödet till förmån för vissa övergripande mål. Översynen av reglerna för statligt stöd har underlättat denna process.

Strukturreformer som underlättar marknadsinträde är ett särskilt effektivt medel för att öka konkurrensen. Sådana reformer är särskilt viktiga på marknader som tidigare var skyddade mot konkurrens på grund av konkurrensbegränsande beteende, monopol, överreglering (tillstånd, licenser, minimikapitalkrav, juridiska hinder, affärstidsregleringar, reglerade priser osv. som kan hindra utvecklingen av ett effektivt konkurrensklimat) eller på grund av handelspolitiska skyddsåtgärder.

Genomförandet av redan överenskomna åtgärder i syfte att öppna nätindustrierna för konkurrens (på el- och gas-, transport-, telekommunikations- och posttjänstområdena) bör dessutom bidra till lägre priser generellt och till större valmöjlighet, samtidigt som tillhandahållandet av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse för alla medborgare garanteras. Konkurrens- och tillsynsmyndigheter bör se till att det råder konkurrens på de avreglerade marknaderna. Man måste också garantera att högkvalitativa tjänster av allmänt ekonomiskt intresse tillhandahålls till rimliga priser.

Konsumenter som erbjuds en verklig valfrihet och fattar väl underbyggda beslut kommer snabbt att belöna effektiva och högpresterande företag. Det behövs således ytterligare insatser för att stärka konsumentlagstiftningen, på ett sätt som både ger konsumenterna ökat inflytande och öppnar den inre marknaden för ännu starkare konkurrens i detaljistledet.

Öppenhet utåt för handel och investeringar genom ökning av både export och import är en viktig stimulans för tillväxt och sysselsättning, och kan förstärka effekterna av strukturreformer. Ett öppet och starkt system för globala handelsregler är av avgörande betydelse för den europeiska ekonomin. Om man lyckas ingå ett ett ambitiöst och balanserat avtal inom ramen för Doharundan och fortsätter utveckla bilaterala och regionala

frihandelsavtal bör detta leda till att marknaderna i ännu högre grad öppnas för handel och investeringar, vilket i sin tur bidrar till att öka den potentiella tillväxten.

Riktlinje 13. För att säkerställa öppna och konkurrenskraftiga marknader inom och utanför Europa samt utnyttja globaliseringens fördelar bör medlemsstaterna prioritera följande:

1. Avlägsnande av rättsliga hinder, handelshinder och andra hinder som obefogat står i vägen för konkurrens.

2. Ett effektivare genomförande av konkurrenspolitiken.

3. En selektiv undersökning av marknader och regleringar från konkurrens- och tillsynsmyndigheternas sida i syfte att identifiera och undanröja hinder för konkurrens och marknadsinträde.

4. En minskning av statligt stöd som snedvrider konkurrensen.

5. En omfördelning av stödet i enlighet med gemenskapsramarna, till förmån för vissa övergripande mål som forskning, innovation och bättre utnyttjande av humankapitalet, samt vid väl identifierade fall av marknadsmisslyckande.

6. Främjande av öppenhet utåt, även i ett multilateralt sammanhang.

7. Fullständigt genomförande av de överenskomna åtgärderna för att öppna nätindustrierna för konkurrens, så att effektiv konkurrens säkerställs på de integrerade europeiska marknaderna. Samtidigt spelar tillhandahållandet av effektiva tjänster av allmänt ekonomiskt intresse till rimliga priser en viktig roll i en konkurrenskraftig och dynamisk ekonomi.

Förbättra europeiska och nationella bestämmelser

Marknadslagstiftning är nödvändig för att skapa ett klimat där affärstransaktioner kan äga rum till konkurrenskraftiga priser. Den tjänar också till att korrigera icke-fungerande marknader eller till att skydda marknadsaktörerna. De samlade verkningarna av lagstiftning och andra bestämmelser kan emellertid medföra stora ekonomiska kostnader. Det är därför viktigt att lagstiftningen är väl utformad och proportionell, och att den ses över regelbundet. Kvaliteten på de europeiska och nationella regelsystemen är ett gemensamt åtagande och ett delat ansvar på såväl EU-nivå som medlemsstatsnivå.

En bättre lagstiftningskultur börjar också få allt starkare fotfäste i EU. I kommissionens strategi för en bättre lagstiftning görs en noggrann bedömning av de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna av ny eller reviderad lagstiftning i syfte att identifiera eventuella avvägningar, som kan behöva göras, och synergier mellan olika policymål. Vidare undersöks om man kan förenkla den befintliga lagstiftningen, bland annat genom att lätta på den administrativa bördan. Man bedömer också lagstiftningens inverkan på konkurrenskraften. Slutligen har man enats om ett gemensamt tillvägagångssätt för bedömning av de administrativa kostnaderna för ny respektive befintlig lagstiftning, och satt det ambitiösa målet att minska den börda som tillämpningen av EU-rätten och dess nationella genomförandebestämmelser innebär med 25 % till år 2012.

Medlemsstaterna bör sätta lika ambitiösa mål när det gäller att minska den administrativa börda som följer av nationell lagstiftning på alla nivåer. De bör också utveckla en mer övergripande strategi för bättre lagstiftning, som även omfattar planer för institutionella strukturer, mekanismer för övervakning och resursfrågor. Det är också viktigt att de

systematiskt bedömer kostnaderna och fördelarna med initiativ till nya eller ändrade bestämmelser. De bör förenkla lagstiftningen och förbättra dess kvalitet, samtidigt som målen bevaras. De bör ha ett omfattande samråd om kostnaderna för och fördelarna med lagstiftningsinitiativ, i synnerhet när det innebär avvägningar mellan olika politiska mål. Medlemsstaterna bör också se till att lämpliga alternativ till lagstiftning beaktas till fullo. Detta är särskilt viktigt för små och medelstora företag, som vanligtvis bara har begränsade resurser till sitt förfogande för att hantera de krav som åläggs dem genom gemenskapslagstiftningen och den nationella lagstiftningen. Man bör således särskilt överväga om små och medelstora företag helt eller delvis kan undantas från vissa administrativa krav.

Riktlinje 14. För att skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom bättre lagstiftning bör medlemsstaterna göra följande:

1. Minska den administrativa börda som åläggs företagen, särskilt för små och medelstora företag och nystartade företag.

2. Förbättra kvaliteten på befintlig och ny lagstiftning, samtidigt som målen bevaras, genom en systematisk och rigorös bedömning av de ekonomiska, sociala (inklusive hälsomässiga) och miljömässiga konsekvenserna, samtidigt som medlemsstaterna beaktar och bättre mäter den administrativa börda som är förbunden med lagstiftningen, samt effekterna på konkurrenskraften, även i samband med verkställigheten.

3. Uppmuntra företag att utveckla sitt kollektiva sociala ansvar.

Europa behöver bli bättre på att utveckla sin entreprenörsanda och behöver fler nya företag som är villiga att ge sig in på kreativa eller innovativa projekt. Man bör främja studier i entreprenörskap på alla utbildningsnivåer och tillhandahålla den kompetens som behövs. Entreprenörskapsdimensionen bör införlivas med processen för livslångt lärande från skolan och framåt. Partnerskap med företag bör också uppmuntras. Såväl nyföretagande som tillväxt i befintliga företag kan uppmuntras genom att man underlättar tillgången till finansiering och stärker ekonomiska incitament. Detta kan t.ex. innebära att anpassa skattesystem på ett sätt som är mer gynnsamt för vinstgenererande företag, reducera lönebikostnader och minska på den administrativa bördan för nystartade företag, inte minst genom att skapa särskilda stödtjänster för företag (särskilt för unga företagare) och kontaktpunkter där man kan få all relevant hjälp på ett ställe. Man bör särskilt arbeta för att underlätta ägarskifte och förbättra förfarandena för undsättning och omstrukturering av företag, särskilt genom en effektivare konkurslagstiftning. Om man effektivt kan genomföra de förslag som kommer att ingå i den kommande ”småföretagsakten” för EU (Small Business Act) kommer även detta att ge de små och medelstora företagen potential att skapa tillväxt och sysselsättning.

Riktlinje 15. För att främja en mer företagarvänlig kultur och ett gynnsamt klimat för små och medelstora företag bör medlemsstaterna göra följande:

1. Förbättra tillgången till finansiering, för att främja företagens bildande och tillväxt, särskilt mikrokrediter och andra former av riskkapital.

2. Stärka de ekonomiska incitamenten, bland annat genom att förenkla skattesystemen och minska lönebikostnaderna.

3. Stärka små och medelstora företags innovationspotential.

4. Tillhandahålla relevanta stödtjänster, till exempel inrättande av systemet med ”en dörr in” och stimulans av nationella stödnätverk för företag, i syfte att främja nyföretagande och tillväxt i enlighet med stadgan för småföretag. Vidare bör medlemsstaterna förstärka utbildningen i entreprenörskap för små och medelstora företag. De bör också underlätta ägarskifte, vid behov modernisera sin konkurslagstiftning och förbättra sina förfaranden för undsättning och omstrukturering av företag.

Se också de integrerade riktlinjerna ”Främja en effektiv tillväxt- och sysselsättningsorienterad resursfördelning” (nr 3) och ”Underlätta innovation i alla former” (nr 8, 22 och 23).

Utvidga och förbättra den europeiska infrastrukturen

En modern infrastruktur är en viktig faktor som påverkar hur attraktiv en lokalisering är, eftersom den underlättar personers, varors och tjänsters rörlighet i hela unionen. Moderna infrastrukturer för transport, energi och elektronisk kommunikation har därför en viktig roll i Lissabonstrategin. Sammankopplade och driftskompatibla transeuropeiska nät bidrar till att främja internationell handel och skapa dynamik inom den inre marknaden, genom att transportkostnaderna minskar och marknaderna blir större. Den pågående liberaliseringen av de europeiska nätindustrierna främjar dessutom konkurrens och bidrar till effektivitetsvinster inom dessa sektorer.

När det gäller framtida investeringar i europeisk infrastruktur bör man prioritera de 30 prioriterade transportprojekt som fastställts av Europaparlamentet och rådet i riktlinjerna för de transeuropeiska transportnäten (TEN), de gränsöverskridande snabbstartsprojekten för transport, förnybar energi och bredbandskommunikation och forskning som fastställts inom ramen för det europeiska tillväxtinitiativet, samt de transportprojekt som stöds av Sammanhållningsfonden. Flaskhalsar i ländernas infrastruktur måste också åtgärdas. Lämpliga prissättningssystem för infrastrukturen kan bidra till att den används på ett effektivt sätt och till att en hållbar jämvikt uppnås mellan transportsätten.

Riktlinje 16. För att utvidga, förbättra och sammanlänka den europeiska infrastrukturen och slutföra prioriterade gränsöverskridande projekt, med det särskilda syftet att uppnå en högre grad av integration av de nationella marknaderna inom det utvidgade EU, bör medlemsstaterna göra följande:

1. Utveckla tillfredsställande villkor för resurseffektiva infrastrukturer för transport, energi och IKT, med prioritering av de infrastrukturer som ingår i TEN-näten, genom att komplettera gemenskapsmekanismerna, särskilt i gränsöverskridande avsnitt och randområden, eftersom det är en väsentlig förutsättning för att nätindustrierna ska kunna öppnas för konkurrens.

2. Överväga utvecklingen av offentlig-privata partnerskap.

3. Undersöka frågan om lämpliga prissättningssystem för infrastrukturen för att säkerställa en effektiv användning av infrastrukturerna och utveckling av en hållbar jämvikt mellan transportsätten, med tonvikt på teknikövergång och innovation och med vederbörlig hänsyn till miljökostnaderna och konsekvenserna för tillväxten.

Se också den integrerade riktlinjen ”Underlätta spridningen och en effektiv användning av IKT samt utveckla ett informationssamhälle som omfattar alla” (nr 9).

Del 2

Sysselsättningsriktlinjer (2008-2010)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik (enligt artikel 128 i EG-fördraget)

2007/0813 (CNS)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 128.2,

med beaktande av kommissionens förslag[1],

med beaktande av Europaparlamentets yttrande[2],

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande[3],

med beaktande av Regionkommitténs yttrande[4],

med beaktande av Sysselsättningskommitténs yttrande, och

av följande skäl:

(1) Reformen av Lissabonstrategin 2005 var inriktad på tillväxt och sysselsättning. Sysselsättningsriktlinjerna i den europeiska sysselsättningsstrategin och de allmänna ekonomiska riktlinjerna antogs som ett integrerat åtgärdspaket[5], vilket gav den europeiska sysselsättningsstrategin en central ställning i uppnåendet av Lissabonstrategins sysselsättnings- och arbetsmarknadsmål.

(2) Den genomgång av medlemsstaternas nationella reformprogram som ingår i kommissionens årliga lägesrapport och utkastet till gemensam sysselsättningsrapport visar att medlemsstaterna bör fortsätta sina ansträngningar för följande prioriterade ändamål:

– Att få ut och behålla fler människor på arbetsmarknaden, öka arbetskraftsutbudet och modernisera de sociala trygghetssystemen.

– Att förbättra arbetstagares och företags anpassningsförmåga.

– Att öka investeringarna i humankapital genom bättre utbildning och färdigheter.

---

1 EUT C …, …, s. .
2 EUT C …, …, s. .
3 EUT C …, …, s. .
4 EUT C …, …, s. .
5 EUT L 205, 6.8.2005, s. 21 (riktlinjer för sysselsättningen) och s. 28 (allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken).

(3) Mot bakgrund av kommissionens granskning av de nationella reformprogrammen och Europeiska rådets slutsatser bör fokus nu ligga på ett effektivt genomförande inom fastställda tidsramar, med särskilt beaktande av de beslutade kvantitativa målen och riktmärkena, och i linje med Europeiska rådets slutsatser

(4) Riktlinjerna för sysselsättningen gäller i tre år; uppdateringen av dem under de mellanliggande åren till och med 2010 bör vara strikt begränsad.

(5) Medlemsstaterna bör beakta sysselsättningsriktlinjerna när de planerar användningen av gemenskapsmedel, särskilt medel från Europeiska socialfonden.

(6) Eftersom riktlinjerna utgör ett integrerat paket bör medlemsstaterna genomföra de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken fullt ut.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik som anges i bilagan godkänns härmed.

Artikel 2

Riktlinjerna ska beaktas i medlemsstaternas sysselsättningspolitik, som det ska rapporteras om i de nationella reformprogrammen.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA

Riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik: att stödja den europeiska sociala modellen

Medlemsstaterna ska i samarbete med arbetsmarknadens parter bedriva sin politik så att nedan angivna mål och prioriteringar genomförs, och så att fler och bättre arbetstillfällen bidrar till att skapa en arbetsmarknad för alla. I linje med Lissabonstrategin och med hänsyn tagen till gemensamma sociala mål ska medlemsstaterna på ett balanserat sätt främja följande:

– *Full sysselsättning:* För att upprätthålla den ekonomiska tillväxten och förstärka den sociala sammanhållningen är det viktigt att uppnå full sysselsättning och minska arbetslösheten och antalet personer utanför arbetskraften, genom att öka efterfrågan och utbud på arbetskraft genom en integrerad strategi som bygger på *flexicurity*. Detta förutsätter åtgärder såväl för flexibilitet i fråga om arbetsmarknader, arbetsorganisation och arbetsmarknadsrelationer som för sysselsättningstrygghet och social trygghet.

– *Bättre kvalitet och produktivitet i arbetet:* Strävandena att öka sysselsättningsgraden går hand i hand med att arbete görs mer attraktivt och att arbetets kvalitet och arbetsproduktivitetens tillväxt förbättras, samtidigt som segmenteringen av arbetsmarknaden och andelen arbetande fattiga minskar. Synergier mellan arbetets kvalitet, produktivitet och sysselsättning bör utnyttjas till fullo.

– *Förstärkt social och territoriell sammanhållning*: Resoluta åtgärder är nödvändiga för att stärka den sociala integrationen, bekämpa fattigdom – i synnerhet fattigdom som drabbar barn – förhindra uteslutning från arbetsmarknaden och stödja missgynnade människors integration i arbetslivet, samt för att minska de regionala skillnaderna när det gäller sysselsättning, arbetslöshet och arbetsproduktivitet, särskilt i eftersatta regioner. En ökad samverkan är nödvändig med tanke på den öppna samordningsmetod som används i fråga om social trygghet och integration.

För att öka utrymmet för framsteg är det viktigt att garantera lika möjligheter och bekämpa diskriminering. Integrering av jämställdhetsperspektiv och främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män bör garanteras i alla åtgärder. Man bör ägna särskild möda åt att minska klyftorna mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden i linje med den europeiska jämställdhetspakten, vilket också kommer att gynna medlemsstaternas arbete för att bemöta de framtida demografiska utmaningarna. Som en del av en ny generationsöverskridande strategi bör särskild uppmärksamhet ägnas åt de ungas situation, varvid den europeiska pakten för ungdomsfrågor bör genomföras, samt åt främjande av tillgång till arbete under hela arbetslivet. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt att väsentligt minska sysselsättningsklyftorna för mindre gynnade personer, inbegripet personer med funktionshinder, samt klyftorna mellan medborgare i tredjeland och EU-medborgare, i linje med eventuella nationella mål.

Medlemsstaterna bör verka för aktiv social integration för alla, genom att främja deltagande på arbetsmarknaden och bekämpa fattigdom och utslagning inom de mest marginaliserade samhällsgrupperna.

Medlemsstaterna bör, när de vidtar åtgärder, sörja för en god förvaltning av sysselsättnings- och socialpolitiken och verka för att positiva trender i ekonomin, på arbetsmarknaden och på

det sociala området får en inbördes förstärkande effekt. De bör upprätta ett brett partnerskap för förändring genom att verka för ett starkt engagemang från parlamentsorgan och berörda aktörer – inklusive på regional och lokal nivå – samt från det civila samhällets organisationer. Europeiska och nationella arbetsmarknadsparter bör spela en central roll. Ett antal mål och riktmärken som har fastställts på EU-nivå inom ramen för den europeiska sysselsättningsstrategin i samband med riktlinjerna för 2003 bör även i fortsättningen följas upp med hjälp av indikatorer och resultattavlor. Medlemsstaterna uppmanas också att bevaka de sociala effekterna av reformer och fastställa sina egna åtaganden och mål, varvid de bör beakta ovanstående mål och riktmärken samt de landspecifika rekommendationer som man enats om på EU-nivå.

En god förvaltning kräver också större effektivitet vid fördelningen av administrativa och finansiella resurser. Medlemsstaterna bör i samförstånd med kommissionen utnyttja strukturfondsmedel, särskilt Europeiska socialfonden, för att genomföra den europeiska sysselsättningsstrategin och EU:s sociala målsättningar, och rapportera om de åtgärder som vidtas. Särskild vikt bör läggas vid att stärka den institutionella och administrativa kapaciteten i medlemsstaterna.

Riktlinje 17. Föra en sysselsättningspolitik som syftar till att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och stärka den sociala och territoriella sammanhållningen.

Politiken bör bidra till en genomsnittlig sysselsättningsgrad för Europeiska unionen på 70 % totalt sett, på minst 60 % för kvinnor och på 50 % för äldre arbetstagare (55–64 år) senast 2010 och till att arbetslösheten och antalet personer utanför arbetsmarknaden minskar. Medlemsstaterna bör överväga att fastställa nationella sysselsättningsmål.

Arbetet för att uppnå dessa mål bör koncentreras på följande prioriteringar:

– Att få in och behålla fler människor på arbetsmarknaden, öka arbetskraftsutbudet och modernisera de sociala trygghetssystemen.

– Att förbättra arbetstagares och företags anpassningsförmåga.

– Att öka investeringarna i humankapital genom bättre utbildning och färdigheter.

1. Att få ut och behålla fler människor på arbetsmarknaden, öka arbetskraftsutbudet och modernisera de sociala trygghetssystemen

Att höja sysselsättningsnivåerna är det mest effektiva sättet att generera ekonomisk tillväxt och främja ekonomier utan social utslagning, samtidigt som det sörjs för ett skyddsnät för de människor som är oförmögna att arbeta. Med tanke på att antalet människor i arbetsför ålder väntas sjunka har det blivit ännu viktigare att främja en livscykelinriktad syn på arbete och modernisera de sociala trygghetssystemen i syfte att sörja för att de är lämpliga, ekonomiskt hållbara och anpassade till de föränderliga behoven i samhället. Man bör särskilt sträva efter att komma till rätta med de bestående skillnaderna i fråga om sysselsättning mellan kvinnor och män, att verka för en fortsatt ökad sysselsättningsgrad för äldre arbetstagare och unga som ett led i en ny generationsövergripande strategi, samt att främja ett aktivt deltagande på arbetsmarknaden för de grupper som varit utestängda. Det krävs också stärkta insatser för att förbättra de ungas situation på arbetsmarknaden och för att kraftigt minska ungdomsarbetslösheten, som i genomsnitt är dubbelt så hög som den samlade arbetslösheten.

Man måste skapa rätt förutsättningar för att underlätta framsteg i yrkeslivet, oavsett om det för den enskilde är fråga om det första inträdet på arbetsmarknaden, en återgång till arbete efter ett uppehåll eller en önskan att förlänga sitt yrkesverksamma liv. Kvalitet i arbetet – inbegripet löner och förmåner, arbetsvillkor, möjligheter till livslångt lärande och karriärutsikter – är av avgörande betydelse för att flexicurity ska fungera, liksom stöd och stimulans genom de sociala trygghetssystemen. För att befrämja en livscykelinriktad syn på arbete och göra det lättare att kombinera yrkesliv och privatliv behövs det också en ökad satsning på barnomsorg. Man har satt som mål att det senast 2010 ska finnas barnomsorg för ca 90 % av barnen mellan tre år och obligatorisk skolålder, och för ca 33 % av barnen under tre år. För att den genomsnittliga sysselsättningsgraden hos föräldrar, och i synnerhet ensamstående föräldrar, ska kunna öka krävs aktiva åtgärder för att hjälpa familjer. Medlemsstaterna bör ta särskild hänsyn till behoven hos ensamstående föräldrar och familjer med många barn. Som ett riktmärke för strävan att förlänga medborgarnas yrkesverksamma liv bör den faktiska ålder då man lämnar arbetslivet år 2010, i genomsnitt för EU, ha ökat med fem år (jämfört med 59,9 år 2001). Medlemsstaterna bör också vidta åtgärder för att förbättra folkhälsan, förebygga sjukdom och främja en hälsosam livsstil, för att minska bördan på samhället, öka arbetsproduktiviteten och förlänga människors yrkesverksamma liv.

Genom att omsätta den europeiska pakten för ungdomsfrågor i praktiken bör man också kunna gynna en livscykelinriktad syn på arbete, i synnerhet genom att underlätta övergången från studier till yrkesarbete.

Riktlinje 18. Främja en livscykelinriktad syn på arbete genom följande:

- Ett förnyat försök att skapa sysselsättningsmöjligheter för unga och minska ungdomsarbetslösheten i enlighet med europeiska ungdomspakten.

- Resoluta åtgärder för att öka kvinnors deltagande och minska klyftorna mellan män och kvinnor när det gäller sysselsättning, arbetslöshet och löner.

- Bättre balans mellan arbete och privatliv samt tillhandahållande av tillgänglig barnomsorg och anhörigvård till rimliga priser.

- Stöd till aktivt åldrande, inbegripet lämpliga arbetsvillkor, bättre (yrkes)hälsostatus och tillräckliga stimulansåtgärder för arbete och åtgärder för att motverka förtidspensionering.

- Moderna sociala trygghetssystem, inklusive pensioner och hälsovård, som är socialt tillräckliga, ekonomiskt hållbara och anpassade till föränderliga behov, så att man stöder deltagande i, och vidmakthåller, sysselsättning och längre arbetsliv.

Se även integrerad riktlinje ”Slå vakt om ekonomisk och finanspolitisk hållbarhet som en grundval för ökad sysselsättning” (nr 2).

Åtgärder för aktivt deltagande på arbetsmarknaden kan medverka till att öka utbudet på arbete och är ett verksamt medel för att stärka social integration och integration på arbetsmarknaden för de mest utsatta grupperna. Det är viktigt att alla som drabbas av arbetslöshet får en ny chans inom rimlig tid. För unga människor bör denna tid vara kort, och målet är att den inte bör överstiga fyra månader år 2010, medan den för övriga deltagare på arbetsmarknaden inte bör överstiga tolv månader.

Man bör också vidta aktiva arbetsmarknadsåtgärder för att hjälpa långtidsarbetslösa, med målet att uppnå ett arbetsmarknadsdeltagande på 25 % år 2010. Metoderna för att öka de

arbetslösas aktivitet bör omfatta utbildning, omskolning, praktikplatser, anställning eller andra åtgärder som främjar anställbarheten, när det är lämpligt kombinerat med fortlöpande stöd i sökandet efter arbete. Att underlätta tillgången till arbete för arbetssökande, förebygga arbetslöshet och sörja för att de som blir arbetslösa har fortsatt nära anknytning till arbetsmarknaden och bibehåller sin anställbarhet är av stor betydelse för att öka deras deltagande och bekämpa social uteslaging. Dessa mål ligger också i linje med principerna om flexicurity. För detta krävs att hinder för att komma in på arbetsmarknaden avlägsnas, vilket kan ske genom att man erbjuder effektiv hjälp till arbetssökande, underlättar tillträdet till utbildning och andra aktiva arbetsmarknadsåtgärder, ser till att bastjänster erbjuds till överkomliga priser och att en miniminivå av resurser är tillgängliga för alla. Genom att närma sig problemet på detta sätt bör man kunna försäkra sig om att arbete lönar sig för alla arbetstagare, och samtidigt reducera arbetslöshet, fattigdom och sysslolöshetsfällor. Särskild uppmärksamhet behöver ägnas åt arbetsmarknadsintegrationen av mindre gynnade personer, däribland lågutbildade arbetstagare, inbegripet genom en utbyggnad av sociala tjänster och samhällsekonomiska åtgärder samt genom utveckling av nya källor till sysselsättning som svar på gemensamma behov. Att bekämpa diskriminering, främja tillträdet till arbetsmarknaden för funktionshindrade och att integrera invandrare och minoritetsgrupper är särskilt viktigt.

Riktlinje 19. Sörja för en arbetsmarknad som är öppen för alla, göra arbetet till ett attraktivt alternativ och få arbetet att löna sig för arbetssökande, inbegripet missgynnade personer och personer utanför arbetsmarknaden genom

- aktiva, förebyggande arbetsmarknadsåtgärder, inbegripet tidigt fastställande av behov, hjälp med arbetssökandet, vägledning och utbildning som ett led i personliga handlingsplaner, tillhandahållande av nödvändiga sociala tjänster för att stödja integration av de personer som är mest isolerade från arbetsmarknaden och bidra till att utrota fattigdomen,

- fortlöpande översyn av incitament eller brist på incitament som följer av skatte- och bidragssystem, inbegripet förvaltningen av förmåner och villkoren för dessa samt en betydande minskning av höga marginaleffekter, särskilt för låginkomsttagare, samtidigt som man sörjer för tillfredsställande nivåer för socialt skydd,

- utveckling av nya källor till sysselsättning inom tjänster med inriktning på personer och företag, särskilt på lokal nivå.

För att göra det möjligt för fler att finna ett bättre arbete är det också nödvändigt att förstärka arbetsmarknadsinfrastrukturen på nationell nivå och på EU-nivå, inbegripet genom Eures-nätverket, så att det blir lättare att förutse och avhjälpa eventuell bristande överensstämmelse mellan efterfrågan och utbud. En central komponent i idén om flexicurity är att göra det smidigt att ta sig in på arbetsmarknaden samt att flytta mellan olika anställningar, och åtgärder som underlättar rörligheten och anpassningen mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden bör uppmuntras. Arbetssökande inom hela EU bör kunna få information om alla lediga platser som anmäls till medlemsstaternas arbetsförmedlingar. Rörligheten för arbetstagare bör garanteras fullt ut i enlighet med fördragen. Det kompletterande utbud av arbetskraft som följer av invandringen av medborgare från tredjeland måste också till fullo beaktas på de nationella arbetsmarknaderna.

Riktlinje 20. Förbättra förmågan att bemöta arbetsmarknadens behov genom följande:

- Modernisering och förstärkning av arbetsmarknadsinstitutionerna, särskilt arbetsförmedlingarna, bland annat i syfte att garantera större öppenhet när det gäller sysselsättnings- och utbildningsmöjligheter på nationell nivå och på EU-nivå.

- Undanröjande av hinder för arbetstagarnas rörlighet i hela Europa, inom ramen för fördragen.

- Bättre förutseende när det gäller färdighetsbehov samt utbudsbrister och flaskhalsar på arbetsmarknaden.

- Ändamålsenlig förvaltning av ekonomisk migration.

2. Förbättring av arbetskraftens och företagens anpassningsförmåga

Europa behöver förbättra sin förmåga att förutse, sätta igång och tillgodogöra sig ekonomiska och sociala förändringar. För detta krävs arbetskraftskostnader som är utformade så att de gynnar sysselsättning, moderna former av arbetsorganisation och väl fungerande arbetsmarknader som möjliggör större flexibilitet i kombination med trygghet i arbetet för att möta företagens och arbetstagarnas behov. Detta bör också bidra till att förhindra uppkomsten av segmenterade arbetsmarknader och till att minska det odeklarerade arbetet. För att möta dessa behov behövs en integrerad metod som bygger på flexicurity, och som täcker såväl avtalsfrågor som livslångt lärande, aktiva arbetsmarknadsåtgärder och socialförsäkringssystem (se även riktlinje 18, 19, 23).

I dagens alltmer globaliserade ekonomi med öppna av marknader och snabb teknisk utveckling ställs både företag och arbetstagare inför behovet att anpassa sig, men också inför de möjligheter som en sådan anpassning kan leda till. Även om denna process med strukturella förändringar på det hela taget är gynnsam för både tillväxt och sysselsättning, medför den också förändringar som påverkar vissa arbetstagare och företag negativt. Företagen måste bli bättre på att anpassa sig till plötsliga förändringar i efterfrågan och till ny teknik, och konstant arbeta för att förnya sig och därmed bibehålla sin konkurrenskraft. De måste också kunna möta ökade krav på kvalitet i arbetet, såväl i form av arbetstagares personliga önskemål som i samband med förändringar i familjesituationen, och de kommer också att behöva hantera en situation med en åldrande arbetskraft och färre unga att nyanställa. För arbetstagarna blir arbetslivet alltmer komplicerat efterhand som arbetsmönstren blir mer varierade och oregelbundna, och alltfler omställningar framgångsrikt måste klaras av under livscykeln. I en snabbt föränderlig ekonomi måste arbetstagare vara öppna för idén om livslångt lärande och ta till sig nya kunskaper, så att de kan anpassa sig till nya arbetssätt, ökad användning av informations- och kommunikationsteknik och förändringar i yrkesstatus, som ibland kan medföra en risk att tillfälligt förlora i inkomst – förluster vars effekt dock bör dämpas genom moderniserade socialförsäkringslösningar.

Medlemsstaterna bör i dessa avseenden genomföra de åtgärder de själva anser lämpligast, i linje med de gemensamma principer som antagits av rådet. Flexicurity omfattar fyra huvudkomponenter som bör vägas in: flexibla och tillförlitliga avtalsbestämmelser som bygger på modern arbetsrätt; kollektivavtal och arbetsorganisation; övergripande strategier för livslångt lärande för att öka arbetstagarnas anpassningsförmåga och möjligheter att få arbete, särskilt när det gäller de mest utsatta arbetstagarna; effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder som hjälper människor att hantera snabba förändringar, minskar perioder av arbetslöshet och

underlättar omställningar mellan jobb, moderna socialförsäkringssystem som ger ett tillräckligt inkomststöd, uppmuntrar sysselsättning och underlättar rörlighet på arbetsmarknaden (vilket bland annat förutsätter en god täckning för socialförsäkringsbestämmelser, arbetslöshetsstöd, pensioner och sjukvårdssystem, på så sätt att man underlättar för enskilda att kombinera yrkesliv med familjeplikter som barnomsorg). Geografisk rörlighet är också nödvändig för att ta vara på arbetsmöjligheterna i ett vidare perspektiv och i EU som helhet.

Riktlinje 21. Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter, genom

- anpassning av arbetslagstiftningen, vid behov genom en översyn av olika typer av anställningsavtal och arbetstidsarrangemang,

- hantering av problemet med odeklarerat arbete,

- bättre föregripande och positiv hantering av förändringar, inbegripet ekonomisk omstrukturering, framför allt förändringar som är förbundna med öppnandet av handeln, så att de sociala kostnaderna för förändringarna blir så små som möjligt och en anpassning underlättas,

- främjande och spridning av innovativa och smidiga former för arbetets organisation, i syfte att förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet, inbegripet hälsa och säkerhet,

- stöd till omställningar med anknytning till yrkesstatus, inbegripet utbildning, verksamhet som egenföretagare, bildande av företag samt geografisk rörlighet.

Se även integrerad riktlinje ”Öka samordningen av den makroekonomiska politiken, strukturpolitiken och sysselsättningspolitiken” (nr 5).

I syfte att skapa så många arbetstillfällen som möjligt, bevara konkurrenskraften och bidra till den allmänna ekonomiska ramen bör löneutvecklingen generellt ligga i linje med produktivitetstillväxten över konjunkturcykeln, och avspegla situationen på arbetsmarknaden. Löneklyftorna mellan kvinnor och män bör också reduceras. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt den låga lönenivån inom kvinnodominerade yrken och sektorer, liksom åt skälen till den sämre löneutvecklingen inom sådana yrken och sektorer. Det kan också bli nödvändigt att vidta åtgärder för att minska de indirekta arbetskostnaderna och att se över skattekilen, i syfte att underlätta skapandet av nya arbetstillfällen, särskilt för lågavlönade.

Riktlinje 22. Sörja för att arbetskraftskostnader och lönesättningsmekanismer främjar sysselsättningen genom att

- uppmuntra arbetsmarknadens parter att inom sina respektive ansvarsområden fastställa en lämplig ram för löneförhandlingar, så att produktivitets- och arbetsmarknadsutmaningarna återspeglas på alla relevanta nivåer och så att könsrelaterade löneklyftor undviks,

- se över lönebikostnadernas inverkan på sysselsättningen och vid behov anpassa deras struktur och nivå, särskilt för att minska de lågavlönades skattebörda.

Se även integrerad riktlinje ”Att se till att löneutvecklingen bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt” (nr 4).

3. Öka investeringarna i humankapital genom bättre utbildning och färdigheter

Europa måste göra fler och bättre riktade investeringar i humankapital. Alltför många människor lyckas inte komma in, göra framsteg eller hålla sig kvar på arbetsmarknaden på grund av att de saknar tillräckliga färdigheter eller inte har de rätta färdigheterna. Om tillträdet till arbetsmarknaden ska kunna förbättras för kvinnor och män i alla åldersgrupper och produktiviteten, innovationsförmågan och kvaliteten i arbetet ska kunna öka måste EU investera mer, och mer effektivt, i humankapital och livslångt lärande till förmån för enskilda, företag, ekonomin och samhället.

Kunskapsbaserade och tjänstebaserade ekonomier kräver andra färdigheter än traditionella industrier – färdigheter som kontinuerligt behöver uppdateras med tanke på tekniska förändringar och innovation. Om arbetstagarna ska kunna stanna kvar och göra framsteg i arbetet måste de förvärva flera färdigheter och regelbundet förnya dem. Företagens produktivitet är beroende av att de kan bygga upp och behålla en arbetsstyrka som kan anpassa sig till förändringar. Den offentliga sektorn måste sörja för att utbildningsnivåerna förbättras och att unga människor får den nyckelkompetens som behövs, i överensstämmelse med den europeiska pakten för ungdomsfrågor. För att förbättra unga människors utsikter på arbetsmarknaden bör EU sätta som mål att de elever som slutar skolan i förtid ska utgöra högst 10 %, och att minst 85 % av dem som är 22 år gamla år 2010 ska ha slutfört gymnasieutbildning. Politiken bör resultera i att genomsnittsnivån inom EU för deltagande i livslångt lärande når upp till minst 12,5 % av den vuxna befolkningen i arbetsför ålder (åldersgruppen 25–64). Alla berörda aktörer bör engageras i arbetet med att utveckla och förankra principen om livslångt lärande från tidigaste ålder. För att en betydande ökning av de offentliga och privata investeringarna i humankapital per capita ska kunna uppnås och investeringarnas kvalitet och effektivitet ska kunna garanteras, är det viktigt att se till att kostnaderna och ansvaret fördelas på ett rättvist och öppet sätt mellan alla aktörer. Man bör också sträva efter att bredda det empiriska underlaget när det gäller utbildningsåtgärder. Medlemsstaterna bör utnyttja strukturfonderna och Europeiska investeringsbanken på ett bättre sätt för investeringar i utbildning. För att uppnå dessa mål måste medlemsstaterna lägga sig vinn om att genomföra de samlade och övergripande strategier för livslångt lärande som ingår i deras tidigare åtaganden.

Riktlinje 23. Utöka och förbättra investeringarna i humankapital genom följande:

- en utbildningspolitik och utbildningsåtgärder som omfattar alla, i syfte att avsevärt underlätta tillträdet till grundläggande yrkesutbildning, gymnasieutbildning och högre utbildning, inklusive lärlingsutbildning och utbildning i entreprenörskap,

- en avsevärd minskning av det antal elever som slutar skolan i förtid,

- effektiva strategier för livslångt lärande öppna för alla i skolor, företag, offentliga myndigheter och hem i enlighet med europeiska avtal, inbegripet lämpliga stimulansåtgärder och kostnadsfördelningsmekanismer för att öka deltagandet i vidareutbildning och arbetsplatsutbildning under hela livscykeln, särskilt för lågutbildade och äldre arbetstagare.

Se även integrerad riktlinje ”Öka och förbättra kvaliteten på investeringar i forskning och utveckling, särskilt inom det privata näringslivet.” (nr 7).

Det räcker inte att fastställa ambitiösa mål och att öka nivån på de investeringar som görs av samtliga aktörer. För att få balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft i praktiken

måste systemen för livslångt lärande vara ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och kunna anpassas till föränderliga behov. Det är nödvändigt att anpassa utbildningssystemen och bygga upp deras kapacitet så att deras relevans för arbetsmarknaden, anpassningsmöjligheter i förhållande till behoven i kunskapsbaserade ekonomier och samhällen samt deras effektivitet förbättras, liksom rättviseaspekterna. Informations- och kommunikationsteknik kan användas för att förbättra tillgången till utbildning och anpassa den till arbetsgivarnas och arbetstagarnas behov. Man behöver också arbeta för en ökad rörlighet för både arbets- och utbildningssyften, för att underlätta tillgången till arbete var som helst i unionen. De återstående hindren för rörligheten på den europeiska arbetsmarknaden bör undanröjas, särskilt de hinder som beror på att kvalifikationer och utbildningar inte erkänns, framstår som oklara eller inte kan användas i andra medlemsstater. Detta bör särskilt ske genom införandet av den europeiska referensramen för kvalifikationer. Det kommer att vara viktigt att instrument och referenser som överenskommits på EU-nivå används för att stödja reformer av nationella utbildningssystem i enlighet med arbetsprogrammet *Utbildning 2010*.

Riktlinje 24. Anpassa utbildningssystemen till nya kompetenskrav genom att utöka och förbättra investeringarna i humankapital genom att

- förbättra och garantera attraktiva och öppna utbildningssystem med hög kvalitetsstandard, bredda utbudet av utbildningsmöjligheter och sörja för flexibla inlärningsvägar samt förbättra möjligheten till rörlighet för studenter och praktikanter,

- förbättra och diversifiera tillträdet för alla till utbildning och kunskap genom arbetstidens förläggning, tjänster som stöder familjen, yrkesvägledning och eventuellt nya former av kostnadsdelning,

- möta nya yrkesbehov, efterfrågan på nyckelkompetens och framtida färdighetskrav genom att förbättra definitionen och jämförbarheten när det gäller kvalifikationer och underlätta deras faktiska erkännande, samt godkännandet av icke-formellt och informellt lärande.